

Conferința

**COMUNICAREA AGENDEI URBANE
ACADEMIA DE JURNALISM URBAN**

15 iulie 2016 Biblioteca Universitară București

Asociația Igloo și Arhitectură
în parteneriat cu Secretariatul Habitat III

Raport

CUPRINS

Introducere	3
Context și motivație	4
Academia de jurnalism urban	4
Sponsori și parteneri	5
Program	6
Rezumatul conferinței	7
Concluzii	9

INTRODUCERE

Conferința „Comunicarea agendei urbane – Academia de jurnalism urban” a apărut din dorința Igloo Media de a folosi oportunitatea oferită de schimbarea administrației locale, precum și de programul București - Capitală Europeană a Culturii 2021, pentru a promova calitatea și intensitatea implicării mass-media în difuzarea problematicilor dezvoltării urbane durabile.

Evenimentul, organizat pe parcursul a trei luni, a beneficiat de o campanie de difuzare la nivel național și internațional. Participarea a fost gratuită, cu înregistrare prealabilă care a permis monitorizarea numărului de participanți și comunicarea cu aceștia în toate fazele proiectului, pentru a construi o comunitate de beneficiari. După încheiere, un tur al orașului realizat cu sprijinul Fundației Comunitare București a oferit posibilitatea participanților de a continua dialogul și într-un cadru informal, cu scopul de a cimentea eventualele schimburi profesionale, precum și de a vizita și comenta bune practici de inițiative culturale și comunitare.

Conferința a reunit pentru prima oară în România pionieri ai jurnalismului urban (Francesca Perry, Commissioning and Community Editor la The Guardian, și Simone d'Antonio, redactor Citiscope), precum și experți în politici urbane internaționale (Yulian Tsolov, Secretariatul Habitat III al Națiunilor Unite) cu experți în comunicarea urbană locală (organizații guvernamentale și neguvernamentale specializate, jurnaliști bucureșteni specializați), dând naștere unui dialog interdisciplinar pe marginea relației dintre media și problematicile urbane.

Temele abordate au inclus comunicarea și jurnalismul urban, oportunitățile pe care acestea le prezintă pentru producția culturală media, platformele existente care îi pot susține pe profesioniștii români interesați de această specializare. Conferința a alternat sesiuni de comunicări și mese rotunde, pentru a stimula dialogul între public și vorbitori dar și între participanți.

În numele tuturor celor implicați în organizare, aș dori să exprim cele mai sincere mulțumiri vorbitorilor și mediatorilor. Contribuția lor nu numai că a demonstrat că interesul purtat Bucureștiului de către sectorul guvernamental și societatea civilă este remarcabil, ci a și jalonat un posibil traseu pentru a îmbunătăți comunicarea urbană.

Silvia Gugu, Dr. Arh.

Coordinator

CONTEXT ȘI MOTIVAȚIE

Influența producției culturale mass-media și al profesioniștilor din comunicare este fundamentală în dezvoltarea cunoștințelor publicului larg, prin divulgarea informațiilor și stimularea reflecțiilor critice asupra problematicilor urbane. Mass-media fac cronică vieții urbane cotidiene, iau pulsul schimbărilor din oraș și, în mod ideal, prezintă realitatea urbană din diferite unghiuri de interes public.

Mai ales acum, în contextul urbanizării accelerate, a augmentării puterii politice a orașelor în raport cu statele națiuni, a provocărilor multiculturalității, inegalităților economice și degradării mediului, este fundamental ca orașele să fie reprezentate competent, prin analize aprofundate ale datelor, oportunităților, provocărilor și soluțiilor posibile. Dar este deopotrivă important ca producția culturală mass-media să fie accesibilă publicului larg, pentru a deschide drumul către o dezbatere democratică despre oraș, încurajând transparența și participarea celor care de obicei nu au mijloacele pentru a se implica direct în soarta acestuia. Prin însușirea corectă a instrumentelor de cercetare și interpretare ale datelor și realităților locale, jurnaliștii și profesioniștii în comunicare pot deveni purtătorii de cuvânt ai dezvoltării urbane durabile, incluziunii sociale și diversității culturale.

Pe de altă parte, multe orașe din România, între care și București, nu au beneficiat până acum de o imagine echilibrată în mass-media; atât presa națională cât și cea internațională au priorizat senzaționalul și elementele de consum în defavoarea analizelor multi-dimensionale și rezolutive ale fenomenelor urbane.

Din aceste motive, Asociația Igloo Habitat și Arhitectură și-a propus să inițieze un dialog direct și competent între jurnaliști și profesioniștii implicați în dezvoltarea orașului la diferite niveluri. Într-un moment marcat de schimbarea administrației locale și de efervescența civică și culturală datorată candidaturii Bucureștiului la Capitala Culturală Europeană, Igloo și-a unit forțele cu Secretariatul Organizației Națiunilor Unite – Habitat III pentru organizarea conferinței „Comunicarea agendei urbane” sub egida Academiei de Journalism Urban.

ACADEMIA DE JURNALISM URBAN

Academia de Journalism Urban (eng.: The Urban Journalism Academy - UJA) a Organizației Națiunilor Unite este un program inovator care urmărește să adâncească înțelegerea jurnaliștilor, profesioniștilor din media și comunicare interesați de dezvoltarea urbană, cu privire la problematicile socio-economice și culturale cu care se confruntă orașele secolului 21. Programul a fost demarat în 2014 în cadrul Forumului Global Urban din Medellin, Colombia, pentru a încuraja inclusivitatea dezbaterilor cu privire la Noua Agendă Urbană HABITAT III din 2016.

Noua Agendă Urbană stabilește direcțiile politice care vor ghida administrațiile locale. Aceasta va fi adoptată în cadrul Conferinței despre Locuire și Dezvoltare

Durabilă - Habitat III, cel mai proeminent eveniment politic internațional dedicat orașelor, care va avea loc în Quito, Ecuador, în octombrie 2016. În acest sens, pentru a asigura un proces democratic, Secretariatul ONU însărcinat cu organizarea Habitat III a invitat participarea și dialogul între un număr cât mai mare de stakeholderi în pregătirile pentru Conferință și în formularea Noii Agende Urbane.

Programul Academiei de Jurnalism Urban a fost conceput ca instrument crucial pentru a informa populațiile despre conferință și a mobiliza participarea. Academia și-a propus să îndeplinească următoarele obiective:

- 1) consolidarea capacității jurnaliștilor și profesioniștilor din comunicare de a analiza procesul de urbanizare globală, oferindu-le cunoștințe de bază despre problematicile de planificare și de gestionare urbană, precum și expertiza tehnică necesară pentru colectarea și examinarea datelor și indicatorilor urbani
- 2) difuzarea problematicilor de dezvoltare urbană într-o manieră clară și accesibilă publicului larg, dincolo de profesioniști, cercetători și autorități publice, pentru a aduce deliberările cu privire la soarta orașelor mai aproape de cetățeanul obișnuit.
- 3) Încurajarea și facilitarea participării mass-media la discuțiile la nivel global despre Noua Agendă Urbană, pentru a le urmări activ și difuza pe scară largă.

SPONSORI ȘI PARTENERI

Conferința „Comunicarea agendei urbane” a fost așadar organizată în colaborare cu Academia Organizației Națiunilor Unite de Jurnalism Urban (Secretariatul ONU pentru HABITAT III, partenerii media pentru HABITAT III) și finanțată de ARCUB și Ordinul Arhitecților din România. Alți parteneri care au participat activ la programul Conferinței (prin prezentări și discuții):

- 4) Instituții de jurnalism și educație de jurnalism și comunicare naționale (Centrul pentru Jurnalism Independent, Facultatea de Jurnalism și Comunicare a Universității București)
- 5) Instituții de jurnalism internațional (Guardian Cities, o ramură theguardian.com, deținut de Guardian Media Group, și Citiscope)
- 6) Instituții implicate în comunicarea urbană la nivel guvernamental (Ministerul pentru Consultare Publică și Dialog Civic, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice)
- 7) Instituții implicate în comunicarea urbană la nivel non-guvernamental (Asociația pentru Tranziție Urbană, Fundația Comunitară București, Ce-Re Participare).

PROGRAM

09.30-10.00 Înregistrare participanți

10.00-11.00 Deschiderea conferinței și anunțarea programului

Silvia Gugu (Echipa organizatoare Igloo Habitat și Arhitectură)

Emil Ivănescu (Ordinul Arhitecților din București)

Victoria-Violeta Alexandru (Ministerul pentru Consultare Publică și Dialog Civic)

Magda Bucur (ARCUB)

11.00-11.15 Pauză

11.15-12.00 Către noua agendă urbană

Yulian Tsolov (Outreach and Liaison Officer in Europe, Habitat III)

Alexandra Chiriloae (Consilier, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice)

12.00-12.30 Comunicarea noii agende urbane

Simone d'Antonio (Jurnalist, Citiscope)

Francesca Perry (Commissioning and Community Editor, The Guardian Cities)

12.30-14.30 Pauză

14.30-15.30 Noi tendințe în jurnalism

Ioana Avădani (Director Executiv, Centrul pentru Jurnalism Independent)

15.30-17.00 Bucureștiul pentru publicul larg. Sesiune moderată de Vera Marin (Președinte, Asociația pentru Tranziție Urbană)

Oana Preda (Director Executiv, CeRe Participare)

Cristina Văileanu (Project Manager, Fundația Comunitară București)

Raluca Radu (Director al Departamentului de journalism, Facultatea de Jurnalism și Comunicare, Universitatea București)

17.00-17.30 Strategia culturală a Bucureștiului

Sabina Baciu (Expert independent strategia culturală a Bucureștiului)

REZUMATUL CONFERINȚEI

„Este un moment deosebit de oportun pentru ca în București să conștientizăm rolul global jucat de orașe și felul în care politica internațională se rasfrange la nivelul comunităților locale. Orașele nu mai sunt entități locale – astăzi, au putere globală. Iar pentru a deveni actori, în loc de spectatori pasivi ai destinului lor - și implicit al nostru - , pentru a ne exprima politic și a înțelege schimbările la nivel politic, avem nevoie de un instrument crucial: comunicarea”. Acesta a fost mesajul pe care conferința “Comunicarea agendei urbane. Academia de journalism urban” l-a transmis participanților interesați de oraș pe 15 iulie la București.

Alternând sesiuni de comunicări și mese rotunde, conferința a avut ca obiectiv stimularea dialogului între public și vorbitori dar și între participanți. Au luat cuvântul 14 experți în politici urbane, comunicare și politici culturale, abordând trei teme principale: Jurnalismul urban, Comunicarea urbană cu publicul larg la nivel guvernamental și neguvernamental, Curente și tendințe în jurnalismul contemporan. Au fost subliniate oportunități – platform (ex: Citiscope, Guardian Cities, Nextcity, City Lab), instrumente (data journalism, jurnalismul digital, jurnalismul orientat către soluții etc), resurse (programe, evenimente, instituții, platform digitale) – pentru jurnaliștii și profesioniștii din comunicare care vor să se implice activ în comunicarea urbană, fie dintr-o perspectivă globală, fie dintr-una locală.

Jurnalismul urban

Tematica jurnalismului urban a fost dezvoltată în sesiunea dedicată Academiei de Jurnalism Urban, la care au participat pe de o parte jurnaliști (Simone d’Antonio, Citiscope ; și Francesca Perry, the Guardian) și pe de altă parte reprezentanți ai Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, ai Ministerului pentru Consultare Publică și Dialog Civic, și ai Secretariatului Habitat 3. Sesiunea avea ca scop să illustreze pe viu felul în care informația circulă din mediul politic către media și către public, și abordările specifice jurnalismului urban. Reprezentantul Secretariatului Habitat III, Yulian Tsolov, a demonstrat cum se traduce acest circuit în participarea democratică a grupurilor de interes în procesul Habitat III.

Sesiunea a fost moderată de Simone D’antonio, corespondent Citiscope (citiscope.org) și responsabil de comunicare pentru Fundația Cittalia. Citiscope reprezintă un pilon al jurnalismului urban și totodată unul dintre inițiatorii Habitat III Journalism Project, care publică actualizări regulate cu privire la progresele făcute către Habitat III. Platforma se adresează în primul rând administrațiilor locale și dezvoltă un jurnalism bazat pe soluții (solution based journalism), care difuzează bune practici.

Guardian Cities, pe de altă parte, reprezintă celălalt capăt al spectrului jurnalismului urban, fiind orientat către publicul larg, pe care îl implică în mod activ și

a cărui voce o amplifică adesea ca un ecou. Este relevant faptul că Francesca Perry, Commissioning and Community Editor, are un master în studii urbane și a lucrat preponderent în urbanism participativ.

După prezentările individuale realizate de către participanți, audiența le-a putut adresa întrebări. Sesiunea a scos astfel în evidență diferențele în abordarea informației și a dialogului cu publicul între organizațiile guvernamentale, Secretariatul HIII și presă – fiecare instituție participantă având un mod distinct de a comunica și de a se adresa publicului.

Comunicarea urbană către publicul larg la nivel guvernamental și neguvernamental

Conferința a beneficiat în deschidere de o intervenție foarte oportună a doamnei Ministru pentru Consultare Publică și Dialog Civic, Victoria-Violeta Alexandru, care a prezentat eforturile făcute de guvern pentru a facilita accesul publicului la informație, în special în relație cu administrațiile locale. Sectorul neguvernamental a fost bogat ilustrat prin intervenții ARCUB, Asociația pentru Tranzitie Urbană, Fundația Comunitară București și Ce-Re Participare.

În timp ce strategia prezentată de Ministerul pentru Consultare Publică și Dialog Civic s-a axat pe metodologii de implementare și control a normelor deja existente pentru promovarea transparenței și accesului la informație, organizațiile non-guvernamentale și academice au ilustrat eforturi către:

1. *Bonding capital*: Organizarea de comunități (de interese) pentru a comunica în jurul unor preocupări comune (Ce-Re Participare)
2. *Bridging capital*: crearea de interfețe de comunicare între medii urbane distincte (ex: mediul universitar-administrație, sau arhitecti-jurnaliști) (Asociația pentru Tranzitie Urbană, prof. Raluca Radu, Facultatea de Jurnalism și Comunicare Universitatea București)
3. *Clustering*: Sprijinirea și crearea locurilor dedicate comunicării (Fundația Comunitară București)
4. Consultare publică (ARCUB)

Noi tendințe în jurnalism

Doamna Ioana Avădani, de la Centrul pentru Jurnalism Independent, a susținut o fascinantă prezentare a tehnicilor de ultimă oră folosite în comunicarea digitală, apt sub-intitulată „sci-fi”: „immersive journalism”, jurnalism conversațional, jurnalism automatizat, gamification, socializare- viralizare, „data journalism”, subliniind potențialul pe care aceste noi tendințe le au pentru comunicarea urbană.

CONCLUZII

Beneficiari

Prin natura sa interdisciplinară, conferința a trebuit practic să-și construiască o nișă. Nici jurnalismul urban, nici comunicarea urbană nu sunt activități conturate în România: sprijinul instituțional de excepție pe care l-am primit a fost esențial în atracția publicului. Pe pagina Eventbrite a evenimentului s-au înscris un total de 112 participanți și în timpul evenimentului au fost acreditați 15 jurnaliști (alți 9 au participat fără acreditare).

În pofida nișei înguste și subiectelor austere abordate, beneficiarii evenimentului se înscriu în două categorii ample:

- 1) Pe de o parte, publicul țintă prezent în sală:
 - profesioniști din comunicare asociați organizațiilor implicate în dezvoltarea socială, economică sau culturală a orașului
 - profesioniști din organizațiile implicate în dezvoltarea socială, economică sau culturală a orașului, interesați de colocarea activității organizației în contextul agendei urbane globale sau europene sau de diseminarea acestei activități către publicul larg
 - urbaniști și arhitecți interesați de comunicarea problematicilor urbane către publicul larg
 - educatori și formatori interesați de comunicarea problematicilor urbane către publicul larg
 - studenți în domeniul comunicării, urbanismului, arhitecturii

Pentru publicul țintă, conferința a pus la dispoziție cunoștințe și experiențe menite să dezvolte înțelegerea și competențele acestuia, posibilitatea de networking și schimb de experiență față în față. Platforma web Igloo va continua să gazduiască înregistrările video ale seminarului și va cultiva jurnalismul urban de calitate.

- 2) Pe de alta, publicul larg.

Prin perfecționarea jurnalismului și comunicării urbane, conferința a deschis drumul către o dezbatere democratică despre oraș, încurajând transparența și participarea celor care de obicei nu au mijloacele pentru a se implica direct în soarta acestuia. Ecourile evenimentului în presă s-au făcut deja simțite: printre articole și semnalări se numără Portalul Național al Administrației Publice, Evenimentul Zilei (ediția online), Agerpres Foto, The Epoch Times, multiple platforme internaționale (Habitat III Journalism Project, Habitat III, Citiscope, The Guardian).

Rezultate și recomandări

Rezultatele conferinței derivă din scopul său formativ precum și din externalitățile de rețea. Pe termen scurt, acestea includ:

- noi competențe și cunoștințe care pot îmbunătăți comunicarea problematicilor urbane prin canale specializate și în mass-media
- înțelegerea punctelor de convergență dintre agenda programelor politice locale, prioritățile agendei Europa 2020 și a noii agende urbane articulate la nivel global de UN HABITAT III
- un schimb de cunoștințe între profesioniști din diverse țări și diverse domenii vitale pentru oraș și producția culturală mass media

Pe termen lung, ele depind în primul rând de categoriile direct interesate de comunicarea urbană și de perseverența acestora de a:

- oferi vizibilitate sporită în presa locală și internațională a politicilor locale de dezvoltare și a inițiativelor socio-culturale comunitare care susțin dezvoltarea durabilă
- o mai bună informare a populației despre valențele dezvoltării urbane (informare factuală, analiza aspectelor pozitive și negative, explicarea proceselor și actorilor)
- deplasarea accentului de pe probleme pe soluții în discursul mediatic urban.

În acest sens, contribuțiile vorbitorilor au subliniat o serie de strategii prin intermediul cărora pot fi urmărite aceste obiective:

1) Platforme:

- organizarea de comunități (de interese) pentru a comunica în jurul preocupărilor comune;
- crearea de interfețe de comunicare între medii urbane distincte (ex: mediul universitar-administrație, sau arhitecti-jurnaliști);
- sprijinirea și crearea locurilor fizice și virtuale dedicate comunicării urbane

2) Competențe: formarea de competențe multidisciplinare

3) Mecanisme:

- monitorizarea și controlul normelor deja existente pentru promovarea transparenței și accesului la informație
- accentul pe bune practici și soluții în discursul mediatic
- consultare publică, ascultare activă (întrebări directe, invitarea comentariilor, asigurarea vizibilității comentariilor pertinente)
- abordarea unui ton accesibil, personal, empatic, control emoțional și o continuă preocupare pentru dialog, în locul comunicării unilaterale.

Considerăm că, în totalitatea lor, aceste recomandări care reprezintă fructul unor experiențe durabile, cu rezultate dovedite, alcătuiesc un kit extrem de util pentru viitorul comunicării urbane în contextul Bucureștiului, și îi invităm pe cei interesați să reflecteze asupra aplicabilității sale în contextele de referință.